

Barcelona 23 de Gener de 1925

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVIII Número 2394 15 cèntims — Atrassats 30

LA BONAVENTURA

— Te la digo, resalao?

— No, noia, que ja sé que de bonaventura no me n'ha de venir cap!

Saló American-Bar

PELAI, 60

Servei únic a Barcelona : Concerts

tots els dies de 6 a 8 i mitja tarda

Nit de 10 a 12 concert extra : Esmerat

servei de café : Elegants sortides de

teatre de 12 a 2 de la matinada

amb música : Diumenges i dies

festius de 12 a 2 vermut-concert

CURACION RADICAL DE LA AVARIOSIS

(SIFILIS)

Tratamiento fácil y discreto con los comprimidos de GIBERT

Los comprimidos de GIBERT no producen irritación intestinal y contienen además una notable proporción de arsénico en estado orgánico en que se conoce su bienhechora influencia en la evolución de la enfermedad.

La impregnación del organismo, a dosis pequeñas administradas cotidianamente, termina por crear en el organismo un medio en que los espiroquetos (microbio de la sífilis) se debilitan y mueren. La salud no está en nada comprometido y no ocurre la intolerancia que algunas veces se manifiesta después de la inyección a dosis máxima.

Hay enfermos que no pueden someterse al tratamiento costoso de la inyección, y a otros les repugna entrar en las clínicas

donde todo el mundo sabe tratan las enfermedades sífilíticas. El tratamiento por los Comprimidos de GIBERT es sumamente fácil y discreto; la caja puede llevarse en el bolsillo del chaleco, y todo el mundo puede curarse sin ser notada su enfermedad.

Sustituye con ventaja al 606 · Numerosos certificados médicos - Preparado por J. Gibert, Farmacéutico especialista de 1.º de la Universidad de París · La caja de 50 comprimidos, Ptas. 7'50

FARMACIA SARRIAS, Plaza Santa Ana, 9
FARMACIA TARRÉS, calle Carmen, n.º 34

GRAN CAFE RESTAURANT OLYMPIA

Ronda Sant Pau, 17-21

Salons per a banquets. - Esplèndids
locals per a Dominó i Tresillo

22 Billars

Preus econòmics

BICICLETES
Motos

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Teléfon 1445 A - BARCELONA

El Gato Negro

Bar - Charcuterie

Rambla del Mig, 36-38 - Tel. 2290 A

SERVEI DE PRIMER ORDRE

Única Casa amb servei de CAFE-EXPRES per a tot el públic

PREUS MODERATS

PATI BLAU

Pelal, 11 Ronda Universitat, 3

Acabades les reformes d'aquest Cafè, ha quedat convertit en un dels més elegants salons de la nostra Barcelona, amb una temperatura agradableíssima.

Diàriament Audicions de Radi per un aparell de lo més modern, construït expressament per aquesta casa, únic a Barcelona.

NOTA. Aquesta casa sols consumeix llet, nates, yogurs, & &, de la LLETERES DE CATALUNYA.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 30
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

La tradició afermada

Celebrem els Tres Tombs, quan ja són passats. Celebrem l'eterna tradició barcelonina, que essent eterna bé pot ésser esmentada qual-sevol dia. Celebrem el dia llatí del color i de fatxenderia.

Aquest anys els Tres Tombs, semblaven una auca, desfiant viva i virolada. Més flors que mai, més llaços i cintes que mai, més cavalls i eugues i ases que mai, decorats amb més cura que una palma de diumenge de rams. Jo em creia, home de tramvia i de taxi, que de cavalls ja gairebé no en quedaven, i passaven plens d'ufania, desafiant a la mecànica. Aquesta fou la nostra primera constatació. La segona, que els anglo-saxons podran guanyar-nos en austeritat en el tracte als cavalls, però no pas en amor. És clar que els maltractem, barrejant injúries i fuetades, però el maltracte als cavalls és com el de les dones, un maltracte per estimació. Cap anglès, de les "Protectores d'Animals", estima an el seu animal com aqueix cavallista nostre que ha posat a l'animal un plomell al cap i una rosa a la cua. I sospito que el cavall català deu estimar-se més al seu amo que li pega, però que el fa lluir, que el cavall britànic al seu amo, que no li clavarà llenya, ni renecs, però tampoc, pomells de cintes, ni li rissarà la cua amb la veneració d'un aimant que acarona les trenes de l'estimada.

Hem trigat en ponderar els Tres Tombs, precisament perquè encara no havíem passat per la Ronda de Sant Antoni, el dia de Sant Antoni. Ens creíem que les tradicions barcelonines eren mortes, i són ben vives. Ara trobem que la ciutat hauria de fer també una festa i premiar al cavall més ornamentat i a l'ase més bonic, i al cotxe més luxós, i que aquesta festa fos al mig de la ciutat. Perquè si no ens apressem a recollir lo que ens resta de tradicional, dins de poc de Tres Tombs ja no n'hi hauran, i no tindrem més que un saló d'automòbil, o una festa dels autobusos, o una revetlla dels taxis, o una diada del tramvies.

La preocupació pels Tres Tombs, extenem-la an el Carnestoltes, i al romiatge a Sant Medí, i a la nit de les Caramelles, i a la revetlla de Sant Joan. La vida moderna té una fredor antipàtica que hem de rebutjar. Prenem el tramvia de cada dia i el taxi de cada ocasió, però per a celebrar la festa, els cavalls guarnits. Pensem en la distància que va de l'auto dels senyors reunits el dia Sant Antoni en

el camp del "Polo-Club", amb els cavalls populars que semblaven banderes, sota el sol, que eren tota l'ànima xiroia del nostre poble, enlluernat pel color i la ufanía.

I això, no ho oblida ningú, pot ésser després art del més excels. Uns Tres Tombs, poden ésser un ballet, o ple de sensualitat com els russos, o ple d'humorisme, com aquell ballet "Parada", d'en Picasso. Els Tres Tombs, en el Liceu, amb els plomells i les cues guarnides i els mosqueters de color, farien una bonica "Sherezade".

PARADOX

MANIES

Aquest és un amic nostre, però un amic d'upa. Ha sigut conseller de no sé quantes companyies, regidor, diputat. Avui és ministrable. Ministrable en les actuals circumstàncies? No: ministrable després, quan ja aquestes circumstàncies no siguin actuals.

Aquest amic nostre és un home encisador, de lo més civilitzat que corre. Té una gran simpatia personal, un gran do de gents. Ha viatjat molt, coneix idiomes, té una vasta cultura, té un innat bon gust.

Però té manies. Vostès diran: com un home tan civilitzat, tan culte, pot cometre la ximpleria d'ésser maniàtic? Doncs, ja ho veuen: en té. En té i no se les pot treure de sobre. Què hi farem.

Cal fer menció d'algunes de les manies del nostre amic: Si veu un gat negre fa un nus al mocador; si veu un soldat, un capellà i un cavall blanc, fa dos nusos; si veu un cotxe de morts sense mort n'hi fa tres; si en veu més d'un de cotxe d'aquests ja no té prou mocador per a tants nusos. Quan veu un geperut, una cupletista o un tenor còmic, toca ferro perquè creu que la vista d'aquesta gent porta malastrugança.

AMETLLERS FLORITS

Hem tingut una gran sorpresa, una sorpresa que no ens esperàvem, com passa sempre amb totes les sorpreses: hem vist uns ametllers florits.

LA SORT

—Caram! Em creia haver-ho perdut tot i ara em trobo una fitxa de cent pessetes.
—Deves estar al costat del croupier, que s'ha equivocat de butxaca.

UN HOME GENERÓS

M'ha dit que era un vano antic! Del temps que el pa anava barato!

Vostès s'estranyaran de la nostra estranyesa: és que no és natural que floreixin els ametllers? És que no és natural que arribi la primavera?

Tenen raó: és molt natural, molt lògic... però, francament, aquest any no l'esperàvem. És clar que no es pot deturar la marxa del temps, però tampoc se'ns ha acudit la pensada de deturar-la. No som tan estrofolaris com algú podria figurar-se.

A nosaltres ens fassa una cosa estranya, que no sabem explicar. No hi ha cap raó per a creure que aquest any ens quedem sense primavera. I nosaltres ho creiem. Nosaltres no l'esperàvem, no hi confiàvem. Estàvem tristos, més tristos que una anxova—que és una de les bestioles més tristes que hi ha: viu en un pot de vidre, no pot respirar de tantes empentes, està embolicada amb salmorra—teníem fred, un fred que ja ens creiem no poguer-nos treure mai més de sobre. Vostès no han notat que aquest hivern ha fet més fred que els altres?

Per totes aquestes circumstàncies nosaltres estàvem tristos. N'estàvem tant que semblava que ho estéssim en vers.

I ve't aquí que, de sobte, se'ns apareixen unes flors d'ametller. Se'ns apareixen totes blanques, amb una blancor un xic rosada, com nua. Aquest to rosat, sobre el blau fastuós del cel, té la qualitat d'un cos de dona formosa. Aquesta dona és la Primavera. Ja no l'esperàvem!

Benvinguda sia.

XARAU

Gent de platja

Avui he vist la mar, aquesta mar mediterrània, mare i dida del seny llatí.

Avui la mar estava enfadada. No tenia rauxes ni cops de mal geni irritants i paorosos; tenia un enuig superficial. L'una onada atrapava a l'altra i rondinava sense parar, sense aquelles intermitències que té de costum, que fan que sembli el blexar d'un pit o el bategar d'un cor. No. Avui la mar era enfadada de vèrbola, com quan un hom s'irrita parlant i parlant s'esbrava, sense gest heroic—com els nostres polítics d'avui—sense la pregona indignació que revolta les sangs i sense el trot valent de les onades com mils braços crispats en lluita.

Han vingut dos mariners de cara fèrrenya i fumant les seves grans pipes.

L'un amb el colze ha tocat a l'altre i li ha dit: "Mira, mira com canta sa ira! Ens arreplegaràs pas! Avui és mar de tràngol. Ara està pentinada; veuràs quan comenci a voleiar els cabells."

A mi que em plau la mar en tots els seus aspectes, només em faltava sentir això. Res, us confesso sincerament que m'he passejat tres o quatre hores per la platja esperant el tràngol. I el tràngol ha vingut. Perquè aquesta gent de platja coneixen la mar com si fos la seva àvia i li saben tots els rampells. Jo, al sentir-los, hi he posat una fe cega; sabia que havia de veure una tempestat. M'esforçava a mirar endins, molt endins, tant com podia. Les coses s'han de saber mirar per a copsar-ne la meravella. A voltes s'hi veu més amb els ulls mig clucs que amb la vista esbalandrada. He mirat amb els ulls mig clucs i veia al lluny la mar que pujava i baixava com si respirés profundament. De sobte,

LA QUESTIÓ DEL DIA

—Cregui, senyor Gamper, que ho sento que haguem guanyat!
—Va per vosaltres el pollastre, aquesta vegada! Hi han més dies que llonganisses!

en el lluny han aparegut unes taques terrosses. Un vol de gavines avalotades, picaven amb l'ala damunt les aigües de tant i a la platja hi ha arribat una onada més forta, seguida d'una altra que ho ha estat més; un interval pregon, un altra onada gegant i una altra i la tempestat s'ha obert ferotge davant dels ulls.

He resseguit la platja per si trobava els vells mariners ferrenys per a sentir-los.

Després de rondar llarga estona els he trobat. Mare de Déu!, quines coses han dit aquests artistes eters que parlen sorrudament, com si a còpia d'onades i onades els nasqués el misteri pregon d'una paraula: "Nostra àvia està borratxa"—ha dit un, i jo m'he quedat astorat davant la frase.

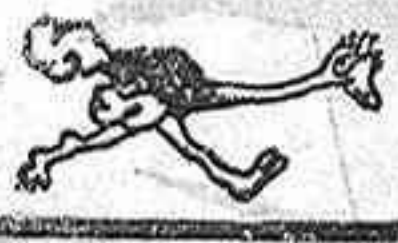
La mar era l'àvia i estava borratxa. Borratxa d'horitzons llunyans interminables, borratxa de boires entervolidores i de vents heroicament fuetejants, borratxa de pregoneses immenses i d'abims revoltats i d'ires profundes que li sortien a la cara.

Una onada ens ha fet recular, exquixant-nos, i aleshores l'altre vell ha dit: "Com escup la rampelluda!"

Aquesta gent humil tracten la mar com si fos un ser racional: li diuen àvia, li diuen borratxa, la fan escupir i li diuen rampelluda.

El cel s'ha enfosquit un poc. Passaven núvols negres espellingats que venien de mar enllà. Un del dos mariners ha alçat la testa i ha dit a l'altre, signant els núvols: "Són ocellots de tempestat". I jo he cregut que davant meu hi tenia dos grans poetes; dos genis llatins, forjats per la mar llatina; dues ombres vagaroses del Laci dutes pel geni de la tempestat. L'un podia ésser el geni grec, l'ombra sagrada i vetusta del cec d'Esmirna i l'altre el geni llatí, l'ombra augusta i divina de Virgili.

JOAN D'ALIÓ

EL PERDÓ

LA SENSE NOMS

Aquell poblet només té una placeta i un sol carrer molt cur: sense capillar, i té només també petita i vella l'església amb son cloquer mig arruïnat; la casa Rectoral i una ampla fossa es troben allà encara ben juntats... Es un poble petit, però té història, història que amb permís passo a contar.

En un pedrís del temps de la vellura, de l'església enganxat a la paret, una pobra, que sembla encar que és jove, i és vella, seca i groga s'hi asseu. Si pregunteu qui és? Diuen: "Aquella"! "Aquella" se li diu, ja és nom entès, i diuen al mirar-la homes i dones: "Qui abans et va veure i ara et veu".

I a fe que bé tingué bona requesta, perquè en sa joventut viatjà molt, mes quan vivia aquí, en el seu poble, que nada i batejada al poble fou,

era la més bonica i feia rotllo regirant el cervell a molts minyons; mes ara els fills d'aquells que la volien la miren de reüll perquè els fa por.

Per ella es va matà qui l'estimava, que va ser el fadrí a qui va traïr i el va plantar només perquè era pobre, que ella s'amistançà amb un home ric; al pobre, pobrement van enterrar-lo, una bala en el front un trau li obrí, i despitada, més que avergonyida, "Aquella" del seu poble va fugir.

Diuen que va fugir a les Amèriques, que currotaca fou de molts galants, que portava capell amb riques plomes, que vestia de sedes i amb brodats, fins diuen que tingué d'argent l'escala per a son llit luxós poguer pujar, també que va tenir cavall i cotxe... mes ara no té res i està captant.

Be prou que allà al pedrís plorant rumia els temps de sa boirosa joventut, tres anys allà asseguda i sempre sola, consol no rebent mai, mai de ningú, bé prou l'haurien tret a cops de pedra, però el senyor Rector deia als tossuts: "Jo la vaig batejar!", ell l'auxiliava i més hauria fet si hagués pogut.

Un dia al dematí ben morta i freda allà al peu del pedrís la van trobar, "Grat sia a Déu!", va dir la gent del poble i no va dir: "Déu t'haja perdonat!" A la fossa sens llum i sense caixa el seu cadàver trist va ésser portat, sols el senyor Rector resà una absolta i l'aigua beneïda li tirà.

L'enterramorts al punt obrí una valla allà on els més pobres son enterrats, i quan la tingué ja prou llarga i fonda per al cadàver aquell poguer deixar, un crani s'esllavissà de la terra, rodola, i de la morta toca el cap, i en el front d'aquell crani s'hi mirava que una bala l'havia foradat.

Llavors, digué, estranyat de lo que veia, a la morta mirant l'enterramorts: —El poble no volgué mai perdonar-te, i aquest que més agravis té que tots et perdona per ells i encar t'estima, car sembla que et volia fê un petó, doncs, au, aquí plegats, boca per boca! — I així els va deixar rublint el clot.

Aquesta és una història que em contaren en el poble petit de que he parlat; ni el nom del poble dic, ni el nom d'"Aquella", ni el nom del qui, per tots va perdonar.

SALVADOR LLANAS I RABASSA

En aquesta secció parlarem amb tota atenció dels llibres que ens enviïn

Flama vivent, novella de J. Roig i Raventós. Editorial Catalana. Pessetes 3'50.

El cas d'en Roig i Raventós és un cas exemplar en la nostra literatura. S'ha fet amb una rapidesa la reputació d'aquest novellista, verament extraordinària, ja que "un nom", en el nostre món literari, costa de conquerir. Costa de conquerir perquè tres o quatre beneïts—que no són altra cosa—que es

J. ROIG I RAVENTÓS

autor de la novel·la *Flama vivent*

donen patents de savi entre ells, fan entorn dels altres la conspiració del silenci.

El lloc que avui ocupa en Roig i Raventós entre els nostres novellistes és un lloc preeminent. I ben guanyat. A l'autor d'"Argelaga florida", "Animes atuïdes" i "L'ermità Maurici" no se li poden regatejar els mèrits. A l'autor de "Flama vivent", tampoc.

"Flama vivent" té un valor—que a molts els semblarà l'essencial, el primordial—gens despreciable: el d'ésser un llibre escrit per al gran públic, un llibre clar, senzill, fàcilment comprensible, a l'alcanç de totes les intelligències. No es cregui per això que volguem indicar que està escrit descuidadament. No: l'estil d'en Roig i Raventós, en aquest llibre, com en tots els seus, és polít, flexible, elegant, fugint sempre de les imatges tan fàcils als escriptors mediocres.

"Flama vivent" és un llibre exemplar, un llibre altament moral: per això el novellista, sense claudicar ni rebaixar-se—i aquest sí que és un valor—ha escrit el seu llibre pel públic. Així, la novella—que no agradaria a Josep Ortega i Gasset,

definidor, aquests dies, del gènere—té totes les característiques de la novella—les aventures, els canvis de lloc i d'ambient, la pintura de paisatges diversos, el gran número de personatges secundaris, de figures de segon terme, com han fet sempre els grans novellistes: Daudet, Zola, Galdós...—és la novella elevada a la quinta potència.

Es una novella, "Flama vivent", en la que l'acció està per damunt de l'estil, com és de llei que estigui, ja que així la seva moralitat arriba més de dret al llegidor.

L'home que ha escrit "Flama vivent" ha d'ésser un home bo, és a dir: un home gens vulgar. Diem això perquè en aquesta novella es condemna a la dona frívola, poc comprensiva, gens intelligent malgrat la seva crosta d'educació, egoista fins a fer-se odiosa.

S'ha parlat sempre com d'una cosa immutable, com d'una llei de la naturalesa, de la sensibilitat de la dona. Se n'ha parlat tant que ja és un tòpic. Nosaltres, però, no hi creiem. Quantes dones formoses, joves, distingides, elegants, heu vist pel carrer del braç d'un home vell, ordinari, greixós, grotesc, repugnant? Moltes. A tot arreu. En veureu cada dia. Quants homes joves, agradables, simpàtics, heu vist amb dones velles, lletges i estrofolàries? Ben pocs. Què significa això? Significa que la dona té més estómac, és més forta, més resistent, menys sensible.

L'"Alicia" de "Flama vivent", inútilment redimida per la pietat al final de l'obra, és una dona de debò, de carn i ossos... que trobaran exagerada les dones que llegeixin la novella. Que és una novella magnífica.

ALPHA

Radimania

El senyor Ramon té una veritable mania per la radi... També té una filla—es pot tenir mania per la radi i, a l'ensens, una filla—aquesta filla és promesa i, està clar, festeja amb el seu promès, però d'ençà que el senyor Ramon installà el ditxós aparell de galena, que el pobre promès està desesperat i cada nit ha de passar un mal rato perquè amb prou feines pot parlar amb l'estimada...

Prou es colloquen els promesos en un recó ben apartats—lo més apartats possible—i parlen en veu ben baixa, mentre el senyor Ramon i la seva senyora es colloquen els auriculars per a escoltar la radi... Mes l'escoltar la radi vol molta quietud, tanta quietud que el senyor Ramon ha de dir-los-hi continuament:

—Calleu, nois, que no s'entén... Que no es sent... Calleu...

I, és clar, per a no destorbar als radimaniàtics, els promesos han de festejar per senyes... amb les mans...

Mes això pot portar molts inconvenients... L'altre dia, per exemple, la noia tingué un gros ensurt en oir que el seu pare deia a la seva mare—a la mare de la noia, s'entén:

—Còm toca aquest xicot...!

El senyor Ramon es referia a un violinista que interpretava un *solo*—de violí, naturalment—però no sé pas què en degué pensar la noia, car li digué tota neguitosa al seu promès:

—Ho veus? Ja t'ha filat el pare...

FIDEL GRIFOL

L'OBLIU

—Aquest vespre no sopo a casa. He d'anar a veure a la mamà, després amb la meva germana al teatre...

—Molt bé, molt bé, però no t'oblidis la cotilla com l'altre dia.

El "Noi de Tona" és mort

El "Noi de Tona" és mort. El "Noi de Tona" era a Barcelona una institució. Per això cal considerar la seva mort com un aconeteixement de la ciutat. Ell n'era un ornament de la ciutat, tan ornament com l'estàtua d'en "Pitarra", els lleons de Colom, les faroles del Passeig de Gràcia.

Com tots els homes de bona condició, de bon ésser, era amic de tothom, tothom el coneixia. Vivia d'una manera independent que feia goig, com viuen els ocells: de lo que sortia. No és fàcil que amb la seva mort, com passa amb la mort de tants miserables avars, se li trobi una fortuna en la màrfega. Potser no se li trobi ni màrfega. Però va viure: va viure alegrement, satisfent totes les seves necessitats, tots els seus gustos. Es va guanyar la vida i la glòria: la glòria d'ésser conegut de tothom—glòria que tants envegen!—i de que tothom el rebés amb un somriure als llavis.

ARA VA BE

Sí, ara va bé en quant a quantitat d'obres exposades, perquè almenys es pot xerramequejar una mica, passant l'estoneta a les *galerías* d'art, les quals, sortosament, són cobertes i calentones com un turronet.

Ço de que sien calentones fa, naturalment, que les obres exposades s'escalfin, i quan ja són calentes de to, com ho solen ésser les d'en Carlets Vázquez, per exemple, que es tornin fins llampants.

En Dionís Baixeres, pastor i pescador a l'hora i expositor veí d'en Vázquez, ni té res de llampant, ni ens vol fer veure els ulls verds com els d'aquella xicota. La seva pintura és tebiona, però ferma i seriosament arranjada. El quadro a l'oli que fa referència al passatge bíblic de la multiplicació dels pans i dels peixos, resulta una obra completa, ben pensada i resolta, tal com li pertoca a un home de la història d'en Baixeres; és ademés una bella al·lusió als preus inconcebibles assolits pels queviures, els quals ja no baixaran como no sia per miracle. Boniques aquarelles, pastells i dibuixos fets amb mà ferma, arrodoneixen el conjunt, en el qual hi figuren també cinc bocets de decoració pel despatx de l'alcalde de Barcelona, que es desenrotllen en *fris*, i que ja em friso per a veure'ls acabats i posats al seu lloc.

Un artista olotí, jove i d'empenta, l'Olivet Legares, ens exhibeix també a les "Layetanas" la seva darrera collita de paisatges comarcans, lluminosos i frescos, que fan venir ganes de donar un tomb per aquella bella comarca, a la qual van a beure la majoria dels nostres paisatgistes que els hi plau cercar l'aigua fresca a la mateixa font.

L'Olivet Legares és, per ara, un bon noi dintre de l'art; no cerca *trucs* de tècnica, ni efectes espeterrants: el seu fer resulta noble i franc de debò, amb desitjos d'apropar-se a la mare naturalesa, ço fa que li surtin teles tan boniques com aquell camp de *Fajol florit* i aquella *Alzina* plena de majestat, sense esmentar *Els roures*, embolcallats de tonalitats finíssimes.

El pintor aquest, que es veu en cor d'anar lluny, s'és

Aquest número ha passat per la prèvia censura militar

GRAN MÓN

- La Julieta no ha pogut venir perquè ha tingut un nen.
- Quin fàstic! Mira que en una època tan civilitzada encara hi hagin dones que tinguin fills!

ESPORMENS

—Noi, he hagut de venir a peu perquè l'automòbil no em marxa.
 —Que va amb gas pobre?
 —No, però és un «Stadebaker».

arribat ja a terres de Puigcerdà i a la Cerdanya francesa d'on ha dut coses maques, com *L'Estany d'Anaux*.
 O, i anirà més lluny encara! Ja ho crec!

* * *

També a les "Galerías Dalmau" hi ha una colla de pintors, més ben dit, de jovent simpàtic que tira per a pintor. Anem a parlar-ne a corre-cuita, car s'acaba l'espai.

Dibuixos i pintures d'en Rincón: sobressurten uns bo-degons macos que tenen força i qualitat: Paisatges Olotins de Josep Pujol, un artista ben orientat que sap trobar la claror i la transparència de l'aire: *Molí de l'Aubert*, *Prat del Mallol* i *Camps i muntanyes* em semblen tres formoses promences, que ja comencen a ésser realitats.

L'"Agrupació d'Artistes Catalans", ocupa la sala gran: són tots ells més o menys esquerrans, però no estridents, ço que em plau de debò: deixant de banda els dibuixos, recordo haver vist amb bons ulls un *Paisatge* ben observat d'en Roger, així com el quadret *Angeviliers* que firma en Daura; *L'interieur* d'en Creixams que té bona intenció; *El Gerani* d'en Mussons i un *Cap de nen* d'en Vidal Gomá. El plat fort és *La suburense*, de l'escultor Jou.

Els estudis de pintura d'en Gausacs, notabilíssims.

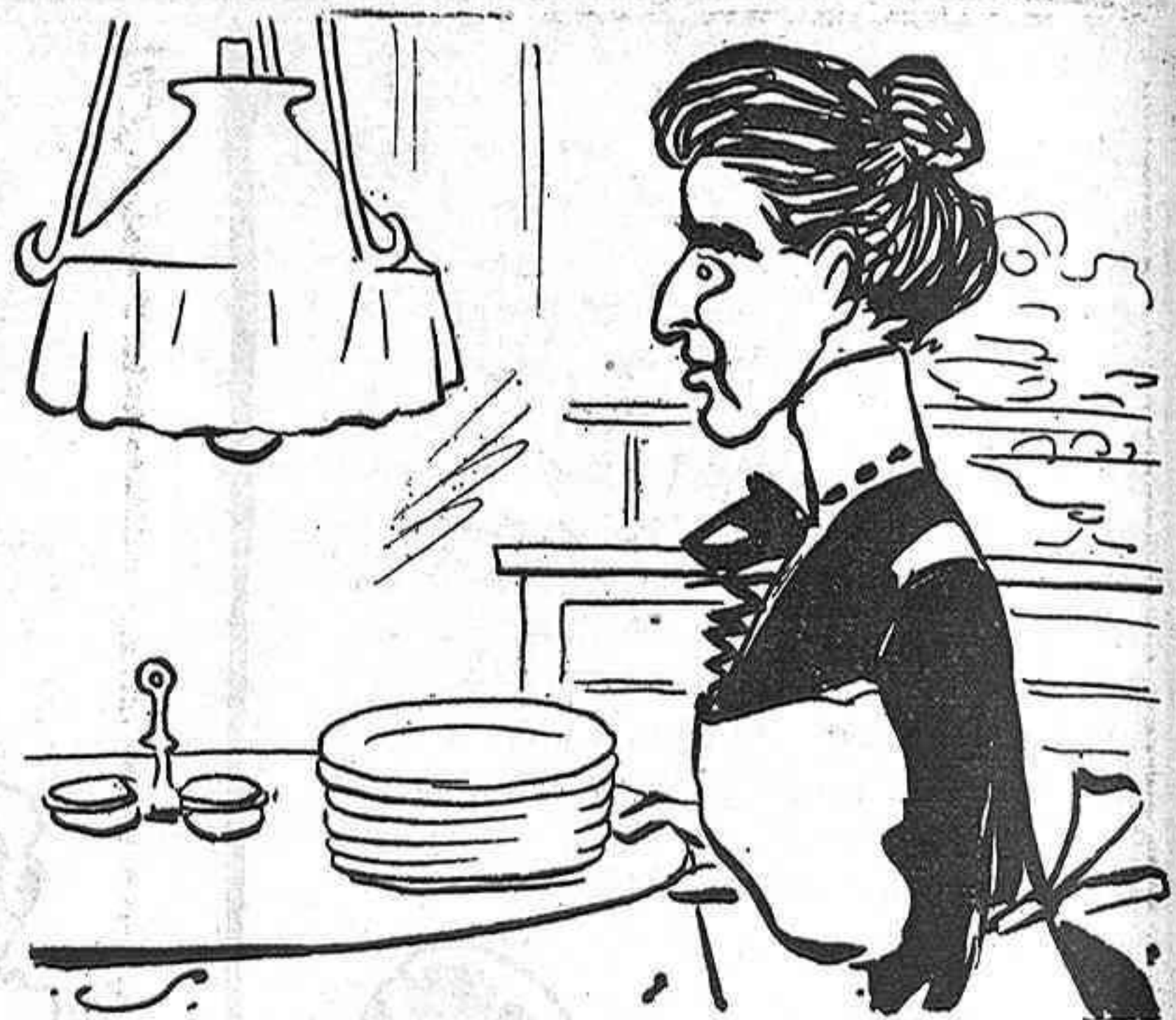
* * *

L'amic Segrelles amb tot i ésser un pintor-dibuixant de primera és, de passada, un home de pega. Figureu-vos que té a "Cà'n Parés" una obreta que dóna l'opí, la qual forma part de l'exposició de l'"Artística Literaria", i cap crític se'n ha adonat.

Jo sí que me'n vareig adonar. Ja ho crec!, però me la vareig deixar al tinter.

Disculpeu amic Segrelles la involuntària omissió. No m'estireu les orelles que ja us demano perdó.

C. ARBÓ

ELS DESAGRAITS

—El senyor es queixa perquè se li fa sucre! Tan content que hauria d'estar amb el car que val!

"Liberà Nos Dòmine"

De veure'm lligat de peus i mans,
 ni en serio ni en broma...
 Si em busca la flaca una fadrina,
 la de l'hora tonta...
 De tindre d'anà a comprar tabac
 del que ens encolomen...
 Si vaig molt depressa, d'atrevir-me
 a anà en un "foronda"...

.....

Si tinc intenció de veure el "Barça",
 i no reacciona...
 D'haver de pencà i pagà el lloguer
 que d'un pis es cobra...
 Si installo la Radi, i el tinglado
 ve a ser com una olla...
 De raure en cap tenda que despatxin
 "participaciones"...
 Si em vull divertir, i entro a un teatre
 que és d'un actor, l'obra...
 De totes aquestes... circumstàncies,
 "Liberà Nos Dòmine!"

VÍCTOR CANIGÓ

PENSAMENTS

La vida és un seguit d'institucions que han espremut tant la saba materialista, com les conjectures els hi ha permès; per això vivim en unes veritats (sic) terrenes que els pràctics s'hi abracen com a pal de salvació d'un naufrag.

—
 El ric castigarà al pobre, no l'educarà.

—
 La estupidesa és l'orgull abatut que conserva encara el seu incipient, la vanitat.

J. MANENT M.

Manifest

La vida intel·lectual de la ciutat és sens dubte molt activa: les publicacions són nombroses, les manifestacions ja d'art, ja de les distintes branques de la ciència, són també en nombre ben apreciable... mes, havem notat (i amb nosaltres tothom qui es preocupa, un xic només, de la difusió de la intel·lectualitat) que a Catalunya, i concretant-nos a Barcelona, no es troba la renovació d'aquesta vida, per manca de variació d'individus que la realitzin... hom es dona compte de que aquesta intel·lectualitat tan florida, està adscrita solament i única a certes persones que monopolitzen els llocs.

Mai ningú no ha dubtat de que els amants de les belles arts i de les ciències, que volen deixar sa posició purament platònica i admirativa per entrar en l'activitat de ses aspiracions, es troben amb dificultats grandioses per a aconseguir desenrotllar les seves aficions; els pintors, dibuixants, poetes, prosadors, músics, aficionats a la Ciència, bé teòrica o bé aplicada, veuen impossible absolutament el portar a cap l'exposició de sos quadres o dibuixos, el mostrar ses aptituds en concerts, o el trobar publicacions i amics que els ajudin en ses experiències i discussions científiques.

E s una necessitat que, fa molt temps ja, es deixa sentir en nostra ciutat, on tan bé faria l'aparició en els diferents camps de la intel·lectualitat, de persones noves, joves i animades d'entusiasme, que renovessin l'aire, qui sap si un poc viciat, per l'avorriment de les mateixes opinions constantment reexposades i agotades ja.

Les Seccions de "Literatura i Belles Arts", d'"Instrucció i Educació", de "Ciències" de l'"Ateneu Enciclopèdic Popular", veient aqueixa necessitat, han cregut son deure el donar-hi remei, i per això fan la present crida a tots els aficionats a l'Art, a les Lletres i a les Ciències que desitgin trobar caliu on puguin caminar acertadament ses iniciatives i aspiracions, comptant per a aquesta tasca amb els elements adequats com locals per a exposicions, per a conferències i concerts, publicacions, classes, vetllades, en fi, activitat en la vida que és ço que hom busca, però no una activitat individual només, sinó a la vegada colectiva.

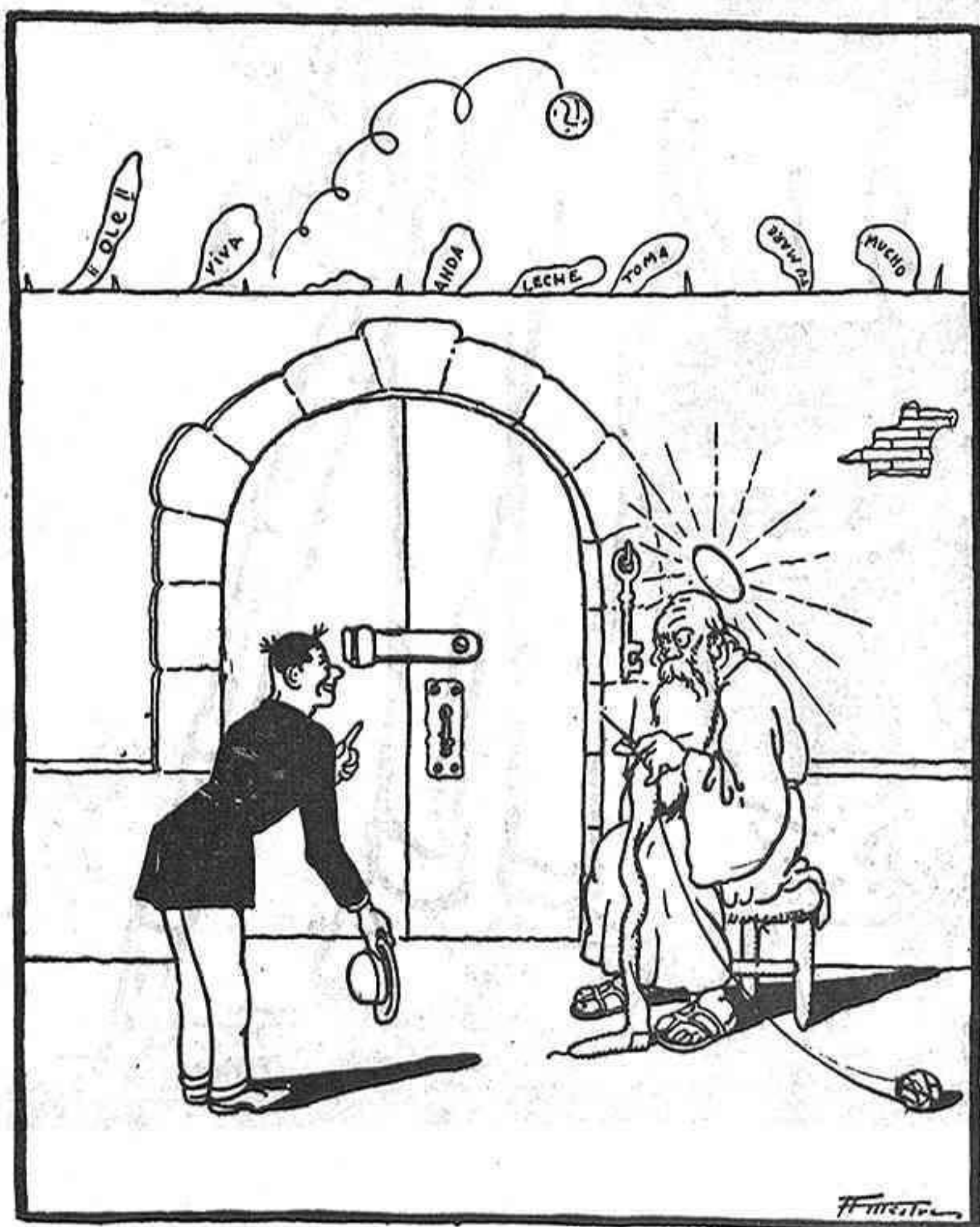
UN HOME DE PERVERIR

—Pel camí que vas no m'estranyaria gens veure't alcalde

LA MANIA DE MODA

El gat.—Si es pogués fer l'amor per raditelefonia!

EQUIVOCACIÓ

—Què hi fan toros aquí dintre?
—No senyor: hi fan futbol.

Aimants de les Ciències i de l'Art, a l'"Ateneu Enciclopèdic Popular" trobareu l'esperit nou que necessita el progrés.

La Comissió de Propaganda: *Josep Amigó, Marc E. Benet, J. Navarro, P. Balaguer.*

Nota.—Per a informes, dirigir-se a la Comissió de Propaganda a l'"Ateneu Enciclopèdic Popular". (Carme, 30 i 32 pral.)

TELO ENLAIRE

LICEU

S'acaba la representació de "La flauta màgica", de Mozart. Abans de caure el teló, la gent, així que ha vist que l'espectacle s'acabava, s'ha aixecat amb gran enrenou—i amb no massa correcció—per arribar a temps al guardarroba, tement, potser, que l'encarregat d'aquella dependència s'hagués fugat amb els abrics. Això, aquesta incorrecta manera d'abandonar el teatre, és una costum que hem observat sempre en el públic del Liceu. Però és una costum que no fa pas gens fi, gens senyor.

A l'acabar, sonen en les altures—el quart, el quint pis, on es reuneix el públic veritablement distingit—sonen uns aplaudiments fervorosos. En el vestíbul, mentre ens posem l'abric, els guants, trobem al senyor Canons. El senyor Canons ens saluda i conversa amb nosaltres.

El senyor Canons. — Què? Què li ha semblat això de "La flauta màgica"?

Nosaltres. (Que ja coneixíem l'obra). — Molt bé! Molt bé!

El senyor Canons ens mira espantat. Després diu, tímidament:

El senyor Canons. — Doncs a mi, la veritat, no m'agrada.

Nosaltres. — Comprens perfectament que no li agradi, senyor Canons. Però per què?

El senyor Canons, (atribulat). — No ho sé ben bé... Però em sembla antiquada aquesta música!...

Nosaltres. — Antiquada, per què? Perquè Mozart fa molts anys que és mort?

El senyor Canons, que no sap què dir. — Hm!...

Nosaltres. — Els anys, així com fan bo el vi, no fan bona la música.

El senyor Canons. — La trobo poc moderna la música de Mozart!...

Nosaltres. — Si no n'ha d'ésser de moderna! Si ha d'ésser bona! I bona ja n'és. Té totes les característiques de l'obra de Mozart: riquesa de ritmes i melodies, una suprema distinció...

El senyor Canons. — Sí, però, què vol que li digui? M'agrada més "Madame Butterfly!"

Nosaltres. — També compremem que a vostè, senyor Canons, li agradi més "Madame Butterfly".

El senyor Canons. — Oh, no es pensi que sóc un qualsevol. Fa vint-i-cinc anys que hi vinc al Liceu! Hi entenc?

Nosaltres. — No té un gos pekinès la seva senyora?

El senyor Canons, bastant estranyat. — Sí.

Nosaltres. — I vostè creu que si el gos pekinès hagués vingut vint-i-cinc anys al Liceu entendria en música?

Aquí el senyor Canons es despedeix apressadament i nosaltres ens quedem sols. Millor. Així tindrem temps de fer constar que ens plagueren extraordinàriament les decoracions de Castells i Fernández, molt ben construïdes i ben entonades. I que ens plagué l'orquestra i la interpretació.

L'IDEAL

OLYMPIA

Espanya és un país que, com Àustria, pot enorgullir-se d'haver creat un gènere. Aquest gènere, així com l'austriac és l'opereta, és la sarçuela. Però no obstant haver creat un gènere no hi ha a Espanya un sol actor líric. I dramàtic amb prou feines.

D'això ens en ha fet adonar l'actuació de la companyia Lombardo-Caramba. En aquest gènere poques vegades hem vist una companyia tan ben conjuntada. I entre aquestes poques no n'hem vist cap d'espanyola.

La gent es mou en escena d'una manera gairebé matemàtica. Les evolucions es juguen amb una precisió meravellosa. Hem vist un tenor còmic, Alfred Orsini, que sense necessitat de fer el pallaso, és un actor sobri, elegant, amb una fina comicitat. Hem vist una tiple còmica, l'Agnès Lidelba, que, com a dona i com a artista és una cosa sèria. Lo que en ella queda graciós i gentil, en una altra quedaria esqueixat i desvergonyit. Sap ballar, sap cantar—perquè té veu, que és una cosa de que aquí prescindeixen les nostres tiples còmiques—sap parlar, sap vestir... Creiem que ja no es pot demanar més. També cal fer menció d'Anna Colibrí, artista de gran sensibilitat.

De tots ells, com de la manera de presentar les obres, en parlarem altres vegades.

"Il paese dei campanelli" és una opereta dels senyors Lombardo i Ranzato, que no té importància. Però la interpreten tan bé que sembla que en tingui.

- Vostè parla anglès?

-Jo no.

-Jo tampoc. Decididament, senyoreta, som fets l'un per l'altre!

PER A ACABAR

Hem vist les decoracions que els escenògrafs Bulbena i Girbal han pintat per a la revista "Mujeres y flores de España", destinada a París. A París han vist coses meravelloses en decoració, des de les fastuositats de Leo Baskt al bon gust de l'intelligentíssim Jacques Copeau. I no obstant, creiem que en Bulbena i en Girbal, amb els seus decorats, hi faran un gran paper.

Ja s'ho mereixen, perquè tenen bon gust i bona voluntat, perquè estan ben orientats i són estudiosos.

BOB

FUTBOL

CAMPIONAT DE CATALUNYA

Barcelona — Unió S. de Sans

Partit magnífic el jugat entre els de la "Unió" i els encara campions! No podia ésser d'altra manera si la tradició de les sempre fortes lluites entre ambdós equips no volia restar inter-

rompuda... I no ho fou perquè ni uns ni altres defalliren en cap moment, desitjosos no solament de que no manqués en aquest partit el segell característic dels celebrats entre els de Sans i els de Les Corts—rabiós desig de conquerir la victòria—sinó també el d'aconseguir els dos punts que suposaven fer a uns—els "unionistes"—el mantenir-se en lloc preferent de la classificació, i pels altres l'esperança de millorar en ella i encara poguer ésser un difícil obstacle per a les aspiracions dels actuals "leaders"...

El joc desenrotllat pels dos equips sigué magnífic, ple d'entusiasme i energia, de veritable campionat. Els de la "Unió", malgrat l'"handicap" que els hi representava l'absència en l'equip d'En Perelló i en Gularons—substituïts pels "reservistes" Borrás i Badal—sapigueren mantenir el joc nivellat en general i oposar una sèria resistència al joc entusiasta i afiligranat del "Barcelona" dels bons dies... Ultra, durant la segona part sigueren els "unionistes" els que sapigueren mostrar-se més perillosos en l'atac, que no els hi donà els resultats desitjats per l'actuació magnífica de la "defensa" blau-grana i per la immillorable d'En Plattko, que sapigué donar proves de llurs especials condicions de gran "keeper"—entre altres—en ocasió de deturar de manera "kolosal" un gran xut d'En Martínez...

De les respectives ratlles, individualment i en conjunt, ens agradaren per llur joc més científic, les de defenses i mitjos del "Barcelona", per damunt de les de la "Unió".

De les devanteres, "en conjunt" ens satisfé més la dels "unionistes". La del "Barcelona" solament tingué extrems i centre; els dos interiors, malgrat la bona voluntat demostrada, no sapigueren manifestar-se perillosos davant de la porta contrària... que és el que s'ha de demostrar... Nosaltres creiem que l'Arnau és un xicot que arribarà a ésser un gran jugador—condicions no li falten i ja les ha demostrat—però que avui no és encara l'interior esquerra necessitat per un equip de la categoria del "Barcelona". Malgrat això i perquè—ja que ara ho és—no prova fortuna xutant més a "goal"?

La victòria somrigué al "Barcelona" per 2 "goals" a 1, aconseguits per En Sagi-Barba i en Samitier—els dels "blaus-grana" i... per no sabem qui el de l'"honor" dels de la "Unió". Nosaltres creiem que fou obtingut en declarat "off-side" i ultra amb l'ajuda d'uns braços...

L'arbitratge del senyor Vidal, voluntariós.

Ah! I el públic demostrant que és totalment inofensiu.

* * *

Altres resultats:

GRUP A

Gràcia, 1 — Europa, 0.

Terrassa, 1 — Sabadell, 2.

Martínenc, 1 — Español, 3.

GRUP B

Port-Bou, 0 — Júpiter, 0.

Iluro, 0 — Lleida, 0.

Avenç, 7 — Reus, 0.

Athlètic, 1 — Badalona, 0.

FERRÁN

De les declaracions d'en Lerroix "El Progreso" en diu "luz en las tinieblas".

De qualsevol cosa en diuen llum. Nosaltres, concedint-li molt, li diríem "cerilla".

Les declaracions d'en Lerroix, no tenen res de particular: ja ho ha dit tothom que s'han de fer eleccions i noves Corts Constituents.

Això ni arriba a ésser un "misto revolucionario".

Les subsistències no s'abaixen ni per res. Són per les regions etèrees amunt, a prendre el sol i qualsevol baixa amb el fred que fa per aquí baix.

Tant és que mani en Pere com en Berenguera, elles sempre tiren amunt.

Un advocat s'ha denunciat ell mateix d'haver expandit participacions d'un bitllet de Loteria de Cap d'Any que havia estat premiat.

El mateix advocat havia formulat una denúncia, fa algun temps, contra ell mateix per haver defraudat la fortuna de les seves filles. Es feren les gestions necessàries i no fou veritat.

Es veu que, pobre home, no està bé del cap. Un advocat denunciar-se ell mateix? Ha d'estar per força, malament del cap.

Ara diu que ens donaran el sucre d'escarxofa. No ve d'un pam. Ens el donen de tantes classes i de tantes maneres el sucre, que ja no en fem cabal. El doctor Jackson, dels Estats Units, ara ens el vol donar d'escarxofa. D'altres n'hi ha que sense ésser doctors ens donen el cafè, el sucre i altres coses de garrofes com si fossim ases, i si les coses no s'arreglen aviat, tota la vida la farem de garrofes.

El president de l'"Associació d'Hotelers" s'ha queixat al governador de l'encariment de subsistències i de la manca de carn per culpa dels abasteixedors que tenen taula de tallar.

Manera d'arreglar-ho: No treient-los la taula, no; treient-los les subsistències; no deixant-los menjar en paga dels molts pobres que han fet morir de gana.

Sembla que a l'Ajuntament hi ha desitjos de fer Exposició d'Art la vinenta primavera, segons veus volàtils.

A l'Ajuntament? Ja m'estranya!

Jo em creia que els desitjos d'exposar-se els tenen les entitats artístiques de Barcelona.

Està clar, home! Encara que sia amb perill d'anar a Montjuich!

Mai el "Parc de la Ciutadella" s'havia vist tan deixat de la mà de Déu com ara.

A seguir per aquest camí aviat no hi anirà una ànima, perquè es quedarà convertit en un país salvatge, amb feres i tot.

A no ésser que les compri totes algun domesticador de per riure.

La premsa torna a remenar la cua amb l'assumpte de les tres nenes desaparegudes.

Ens sembla que això ja és massa.

Quan hauran descobert la manera d'arribar al planeta "Marte", potser hi farem un viatge; en aquest viatge hi estarem cent anys i al tornar mirarem la premsa i encara parlarà de les tres nenes desaparegudes, i llavors ho seran veritablement.

Llibreria Espanyola de Antoni López • • Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELEFONO A. 4115

Acaba de sortir

ALMANAC DE
La Campana de Gràcia

per aquest any 1925

Preu: Ptes. 0'80

FLAMA VIVENT

Per J. ROIG I RAVENTÓS

Un volum de 244 planes

Pessetes 3'50

DICCIONARI

Català-Castellà & Castellà-Català

Preu: pesetes 15

Per A. ROVIRA I VIRGILI

DENTRO POCOS DIAS

Obras completas de SANTIAGO RUSIÑOL

Tomo 1.º

LA ISLA DE LA CALMA

UN TOMO: PTAS 5.

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extraviats si no's remet, además 30 céntims per a certificar. Als corresponals se'ls etorguen rebuixes.

LA REFORMISTA

—Oh, amic, jo sóc una gran admiradora de la llei seca!